

Ministerstwo
Cyfryzacji

mObywatel 2.0

centralny
ośrodek
informatyki

Podsumowanie wyników
badania usługi

e-Urząd Skarbowy

Zespół Badań i Rozwoju
Departament Jakości e-Uслуг

WPROWADZENIE

Podsumowanie zawiera wyłącznie **główne wnioski oraz rekomendacje**, wynikające z badania usług, które planujemy wprowadzić do aplikacji mObywatel:

- ↘ e-Korespondencja z e-Urzędem Skarbowym
- ↘ składanie wniosków do e-Urzędu Skarbowego (na tym etapie: wniosek o zaświadczenie o niezaleganiu lub stanie zaległości w podatkach).

Badanie oraz wielokrotne spotkania projektowe dostarczyły wielu uwag i pozwoliły zidentyfikować problemy dotyczące wyglądu oraz funkcjonalności obu usług. Wszystkie wnioski i rekomendacje zostały przedstawione projektantom UX oraz projektantom treści, którzy podjęli dalsze prace nad tymi usługami.

W tym podsumowaniu omówione zostały tylko najważniejsze kwestie, mające duży wpływ na zrozumiałość usług oraz ich użyteczność.

Naszymi głównymi celami badawczymi była weryfikacja m.in.:

- ↘ poziomu zrozumiałości usług
- ↘ funkcjonalności proponowanych rozwiązań
- ↘ intuicyjności ścieżek
- ↘ hierarchii elementów
- ↘ nawigacji
- ↘ treści

Ponadto:

- ↘ sprawdziliśmy znajomość tych usług
- ↘ pytaliśmy użytkowników, jak ich zdaniem takie usługi w aplikacji mObywatel mogłyby najlepiej spełniać swoje cele.

METODYKA

- ↘ **Badanie miało charakter jakościowy - przeprowadzono moderowane testy użyteczności z elementami wywiadu pogłębionego.**
- ↘ **Badanie zostało przeprowadzone online, a użytkownicy łączyli się z moderatorem za pomocą telefonu (wideorozmowa).**
  - W pierwszej części badania użytkownicy opowiadali o swoich doświadczeniach związanych z Urzędem Skarbowym.
  - Następnie badani wykonywali zadania na makiecie aplikacji mObywatel 2.0, do której mieli dostęp na swoim telefonie.
  - Podczas badania zastosowano rotację zadań oraz podzielono respondentów na grupy, by móc przetestować różne warianty korzystania z usług.
- ↘ **Przeprowadzono:**
  - 18 testów użyteczności**
    - w tym 12 testów z użytkownikami aplikacji mObywatel
    - oraz 6 testów z osobami, które nie są użytkownikami aplikacji mObywatel.

Badanie odbyło się w dniach 19.07-28.07.2023 r.

BADANI

- ↘ **Liczba badanych: 18 osób.**
- ↘ **Korzystanie z mObywatela:** 12 osób korzysta, 6 nie korzysta z aplikacji.
- ↘ **Doświadczenie z Urzędem Skarbowym:** 6 osób korzystało z urzędu tylko i wyłącznie stacjonarnie, 12 korzystało z e-US.
- ↘ **Wiek badanych:** 21 - 69 lat
cztery przedziały: 18-30, 31-50, 51-65, 65+.
- ↘ **Cechy rozróżniające:** wiek, płeć, wykształcenie, miejsce zamieszkania (wsie, małe i duże miasta).
- ↘ Wszyscy badani byli regularnymi użytkownikami smartfonów np. do spraw bankowych, zakupów itp.

BADANE USŁUGI

Obecnie o różnego rodzaju zaświadczenia można wnioskować poprzez stronę e-Urzędu Skarbowego. Jednak by było to możliwe, należy wyrazić **Zgodę na e-Korespondencję**, czyli wymianę pism online z e-Urzędem Skarbowym. Planujemy, by tego typu rozwiązania były dostępne również w aplikacji mObywatel.

Na początku w aplikacji planujemy wprowadzić możliwość:

- udzielenia Zgody na e-Korespondencję (oraz opcję jej wycofania i dokonania zmiany danych kontaktowych)
- wnioskowania o zaświadczenie o niezaleganiu lub stanie zaległości w podatkach (natomiast na tym etapie odbiór zaświadczenia odbywać się będzie nadal przez konto na stronie e-Urzędu Skarbowego).

Prototypy tych usług poddaliśmy badaniom użyteczności.

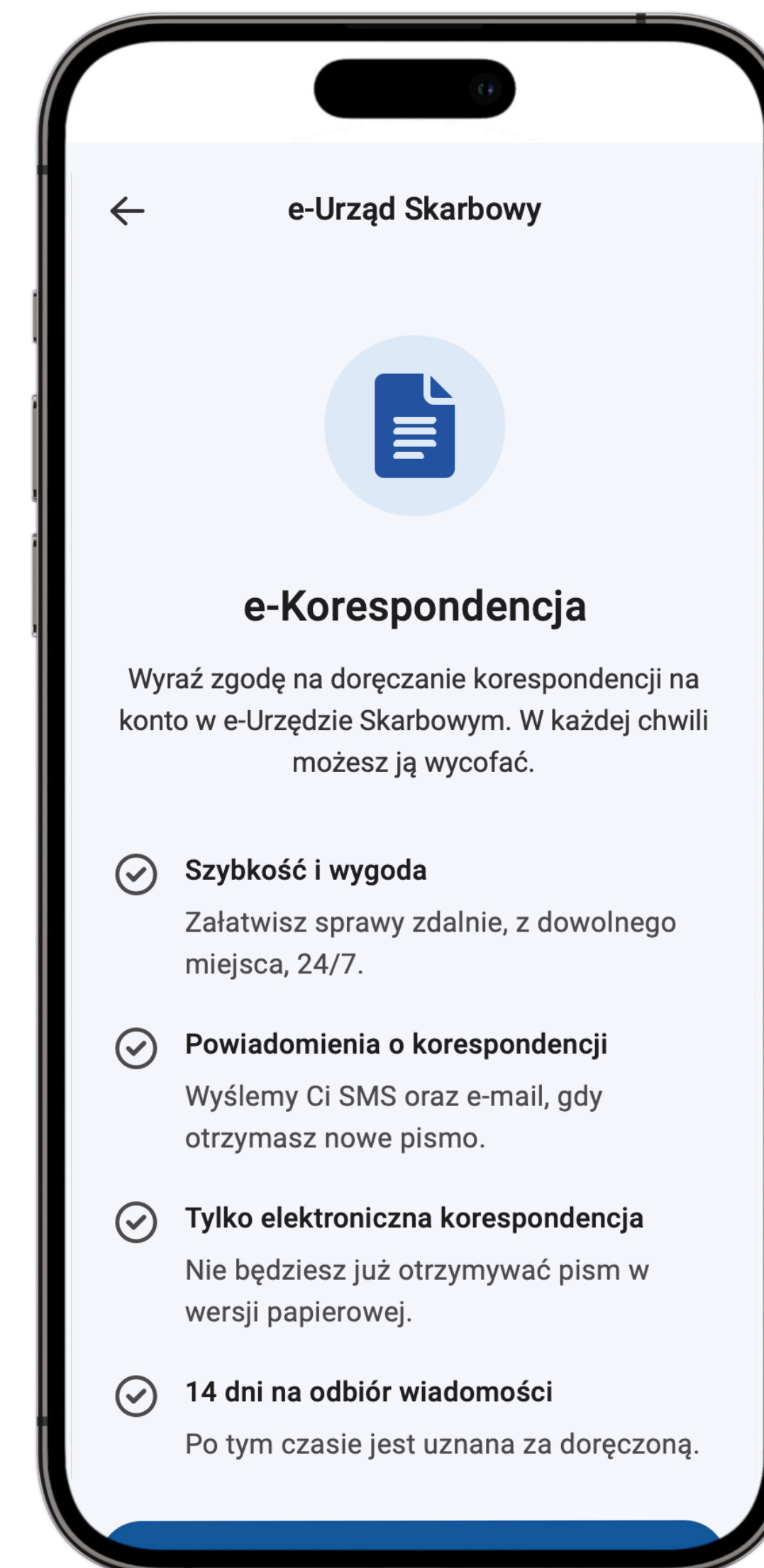
E-KOESPONDENCJA

Jest to usługa, dzięki której bez wychodzenia z domu można odebrać i wysyłać dokumenty do e-Urzędu Skarbowego. Wystarczy wyrazić zgodę na taką formę wymiany pism za pomocą konta w e-Urzędzie Skarbowym lub niebawem w aplikacji mObywatel.

ZOBACZ
MAKIETĘ

https://t9tpn9.axshare.com/?id=wq0ayo&p=uxkmr-5_strona_startowa_zgody_na_ekor&g=1&sc=3

e-Urząd Skarbowy

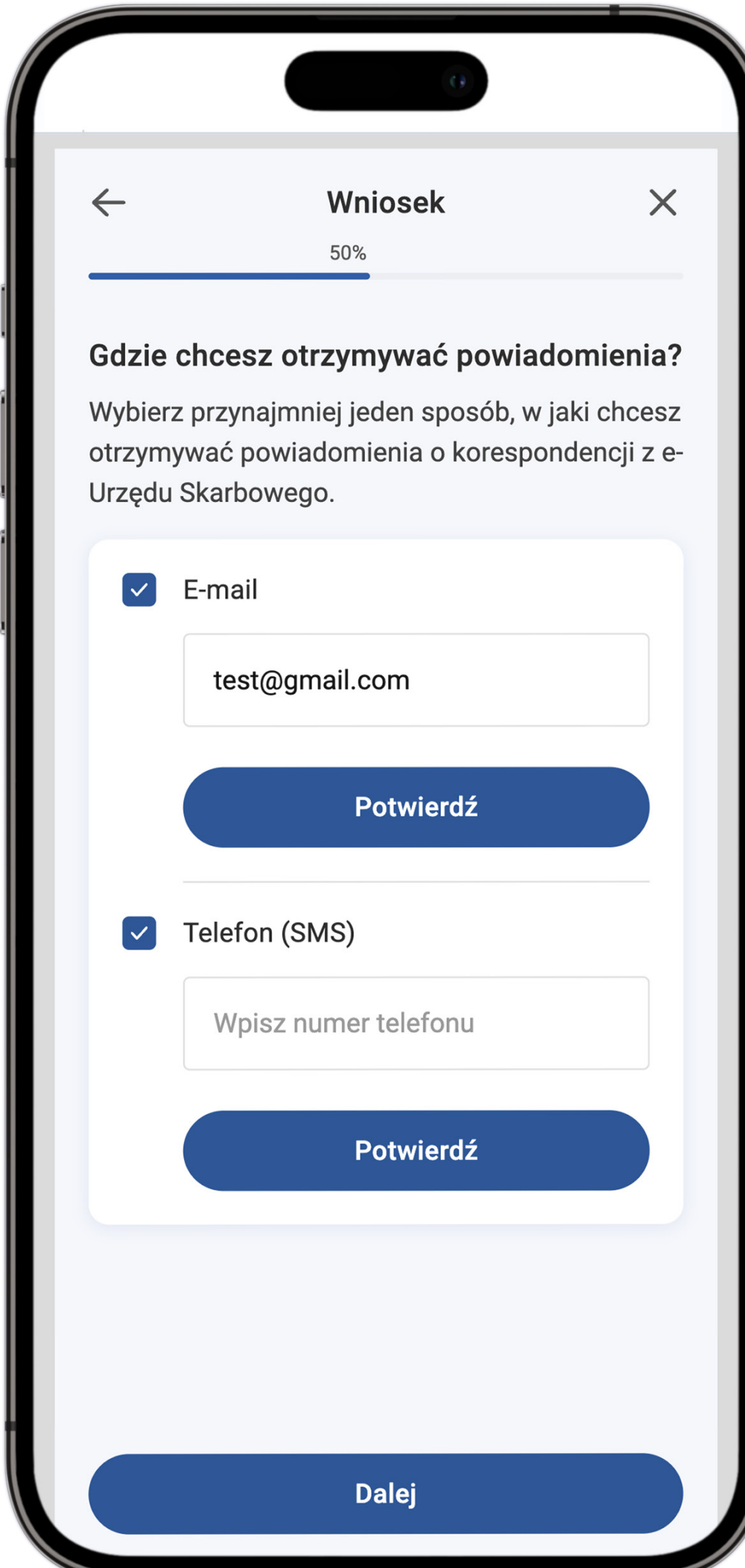
e-Korespondencja

Wyraź zgodę na doręczanie korespondencji na konto w e-Urzędzie Skarbowym. W każdej chwili możesz ją wycofać.

- **Szybkość i wygoda**
Załatwisz sprawę zdalnie, z dowolnego miejsca, 24/7.
- **Powiadomienia o korespondencji**
Wyślemy Ci SMS oraz e-mail, gdy otrzymasz nowe pismo.
- **Tylko elektroniczna korespondencja**
Nie będziesz już otrzymywać pism w wersji papierowej.
- **14 dni na odbiór wiadomości**
Po tym czasie jest uznana za doręczoną.

📌 **Badani nie wiedzieli, czym jest e-Korespondencja lub mieli błędne przekonania o zakresie jej działania.** Tylko pojedyncze osoby wskazały poprawnie, w jaki sposób działa usługa. Słowo "korespondencja" było błędnie kojarzone z możliwością wysyłania i odbierania wiadomości (np. mailing z US). Badani nie zdawali sobie sprawy z tego, że podawany przez nich e-mail czy SMS służą jedynie do otrzymywania powiadomień o możliwości odbioru pisma (za pośrednictwem strony e-Urzędu Skarbowego). **Ta błędna interpretacja powodowała nieprawidłowe rozumienie zakresu obu usług - zarówno wyrażania zgody, jak i możliwości składania wniosku o zaświadczenie o zaleganiu (więcej w części dot. wniosku).**

📌 Wpisywanie danych kontaktowych do powiadomień ma wpływ na błędne rozumienie innych usług. Niektórzy badani twierdzili, że na podane dane będą otrzymywać dokumenty od Urzędu Skarbowego.

← Wniosek X

50%

Gdzie chcesz otrzymywać powiadomienia?
Wybierz przynajmniej jeden sposób, w jaki chcesz otrzymywać powiadomienia o korespondencji z e-Urzędu Skarbowego.

E-mail

test@gmail.com

Potwierdź

Telefon (SMS)

Wpisz numer telefonu

Potwierdź

Dalej

ZGODA NA E-KOESPONDENCJĘ

➔ GŁÓWNE WNIOSKI

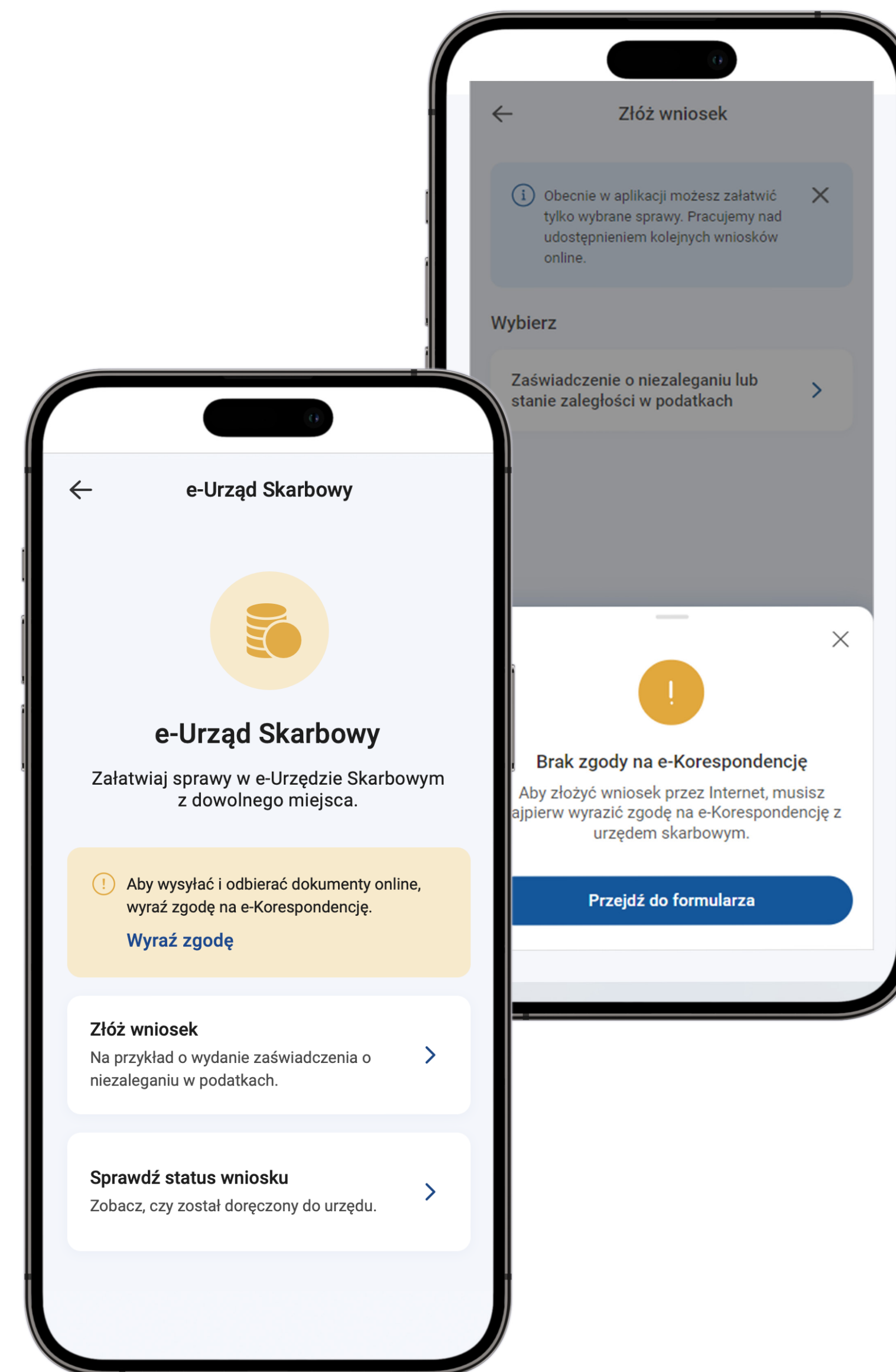
👉 Zgoda traktowana jest jako środek do pozyskania różnych rzeczy, a nie cel sam w sobie. Na zweryfikowanie tej kwestii pozwoliła nam rotacja zadań podczas wywiadów:

- Dla badanych, którzy testy rozpoczynali od złożenia wniosku, wyrażenie zgody było naturalne i nie stanowiło bariery, ponieważ informacja o konieczności wyrażenia zgody pojawiała się podczas próby wypełnienia wniosku.

Osoby te **spontanicznie** klikały w informacje na żółtym tle (na ekranie usługi e-Urzędu Skarbowego) lub reagowały na ekran wysuwający się z dołu w trakcie składania wniosku. Nie zmienia to faktu, że również w tej grupie funkcja e-Korespondencji nie była dobrze rozumiana - badani działali więc automatycznie. Uczestnicy przyznawali, że są przyzwyczajeni do wyrażania różnego rodzaju zgód, które są powszechne podczas korzystania z usług w internecie.

- Badani, którzy testy rozpoczynali od udzielenia zgody na e-Korespondencję, mieli dużą trudność w odnalezieniu miejsca, gdzie mogą tego dokonać.

W pierwszej kolejności wybierali błędne lokalizacje. Żadna z osób z tej grupy nie weszła spontanicznie w Profil, gdzie znajdowały się Zgody. W dotarciu do odpowiedniego miejsca konieczna była pomoc moderatora.

- ➔ **Badanie wykazało, że poszczególne kroki procesu są dobrze zaprojektowane i wymagają kilku niewielkich zmian** w treściach oraz działaniu procesu. Uwagi te zgłoszono zespołom treści oraz projektowania, które pracują nad poprawkami.
- ➔ **Problemem jest natomiast poziom wiedzy na etapie wyjścia z usługi. Badani często nie rozumieją, jakie są skutki wypełnionej zgody. Korespondencję często sprowadzają do możliwości wysyłania i odbierania e-maili od Urzędu Skarbowego. Duża część osób spodziewa się, że będzie mogła odbierać dokumenty za pomocą prywatnej poczty.**
  - Ponadto badani nie wiedzą, czym jest UPO (Urządowe Poświadczenie Odbioru) i do czego może być im przydatne.
- ➔ Respondenci dopytani o możliwość odbioru dokumentów poprzez konto w e-Urzędzie Skarbowym nadal utożsamiali to z możliwością odbioru na prywatnej skrzynce pocztowej lub rozumieli je jako "konto w aplikacji mObywatel". Pojedyncze osoby miały wątpliwość, czy jeśli jest to konto w e-US, to czy wypełniając zgodę, już je posiadają, czy powinny je założyć, by móc odebrać korespondencję (a jeśli tak, to jak to zrobić).
- ➔ Dodatkowo pojawiły się pojedyncze wątpliwości, czy zgoda ta dotyczy tylko e-Urzędu Skarbowego, czy wszystkich usług w aplikacji (oraz sugestie, by tak właśnie było).

WYCOFANIE ZGODY NA E-KOESPONDENCJĘ ORAZ ZMIANA DANYCH KONTAKTOWYCH

➔ GŁÓWNE WNIOSKI

Podczas badania respondenci byli proszeni również o wycofanie zgody na e-Korespondencję lub zmianę danych kontaktowych podanych w zgodzie. Do tych opcji prowadziła jedna ścieżka, dlatego część osób proszono o pierwszą aktywność, a część o drugą. Aby rozwiązać zadanie, badani musieli odnaleźć Profil, a następnie przejść do Ustawień, gdzie znajdowały się wyżej wymienione funkcje.

👉 **Odszukanie miejsca, gdzie można wycofać zgodę/zmienić podane w niej dane kontaktowe, sprawiało badanym duże trudności:**

- część osób kierowała się do ikony e-Urzędu Skarbowego. Ich zdaniem zgoda dotyczy kontaktu z e-Urzędem Skarbowym, więc oczekiwali, że kwestie z nią związane będą w tym miejscu.
- niektórzy szukali również w Dokumentach, Usługach oraz zakładce Więcej.
- kilka osób nie mogło dostrzec ikony Profilu - ich zdaniem jest ona słabo widoczna i wymaga zmian (np. powiększenia).

👉 **W większości przypadków potrzebna była pomoc i nakierowanie moderatora w celu odnalezienia wskazanych opcji.**

👉 Ustawienia, gdzie znajdowały się opcje wycofania zgody oraz zmiany danych kontaktowych, oceniane były jako dobre umiejscowienie tych funkcji, jednak zdaniem części osób powinny one zostać przeniesione na stronę główną aplikacji - na górę ekranu lub być częścią dolnej belki.

👉 Po dotarciu do opcji Zgody respondenci nie mieli większych trudności z wykonaniem cofnięcia zgody czy zmiany danych kontaktowych. Główny problem stanowiło odnalezienie tych możliwości w aplikacji.

ZGODA NA E-KOESPONDENCJĘ

➔ GŁÓWNE WNIOSKI

➤ **Usunięcie możliwości udzielenia zgody przez Profil**

Miejsce to nie jest intuicyjne. Profil jest słabo zauważalny. Ponadto podczas poszukiwania rozwiązania respondenci przewijali ekran i ikona Profilu stawała się niewidoczna na ekranie głównym.

➤ **Funkcje związane z tą samą usługą powinny być w jednym miejscu**

Wszystkie elementy, które dotyczą usługi e-Urząd Skarbowy, powinny znajdować się w jednym miejscu, pod ikoną e-US. Badani chcieliby wyrażać zgodę na e-Korespondencję, wycofać ją czy zmienić w niej dane kontaktowe, w obrębie tej samej usługi.

➤ **Jedno miejsce dla wszystkich zgód**

O zgodach w aplikacji należy myśleć też w sposób globalny. Powinno być jedno miejsce, które gromadziłoby wszystkie zgody, jakie będą pojawiać się po wprowadzaniu innych, nowych usług. Warto rozważyć ulokowanie ich w zakładce Więcej, która była często wybierana przez badanych.

➤ **Komunikacja zakresu działania usługi**

Aby usługa była dobrze rozumiana, należy położyć nacisk na lepsze komunikowanie zakresu jej działania. Bardzo ważne jest jasne wskazanie gdzie i w jaki sposób można odebrać dokumenty wystawione przez Urząd Skarbowy. Jednocześnie podkreślić rolę powiadomień, które służą jedynie do otrzymywania informacji o dokumentach oczekujących na odbiór.

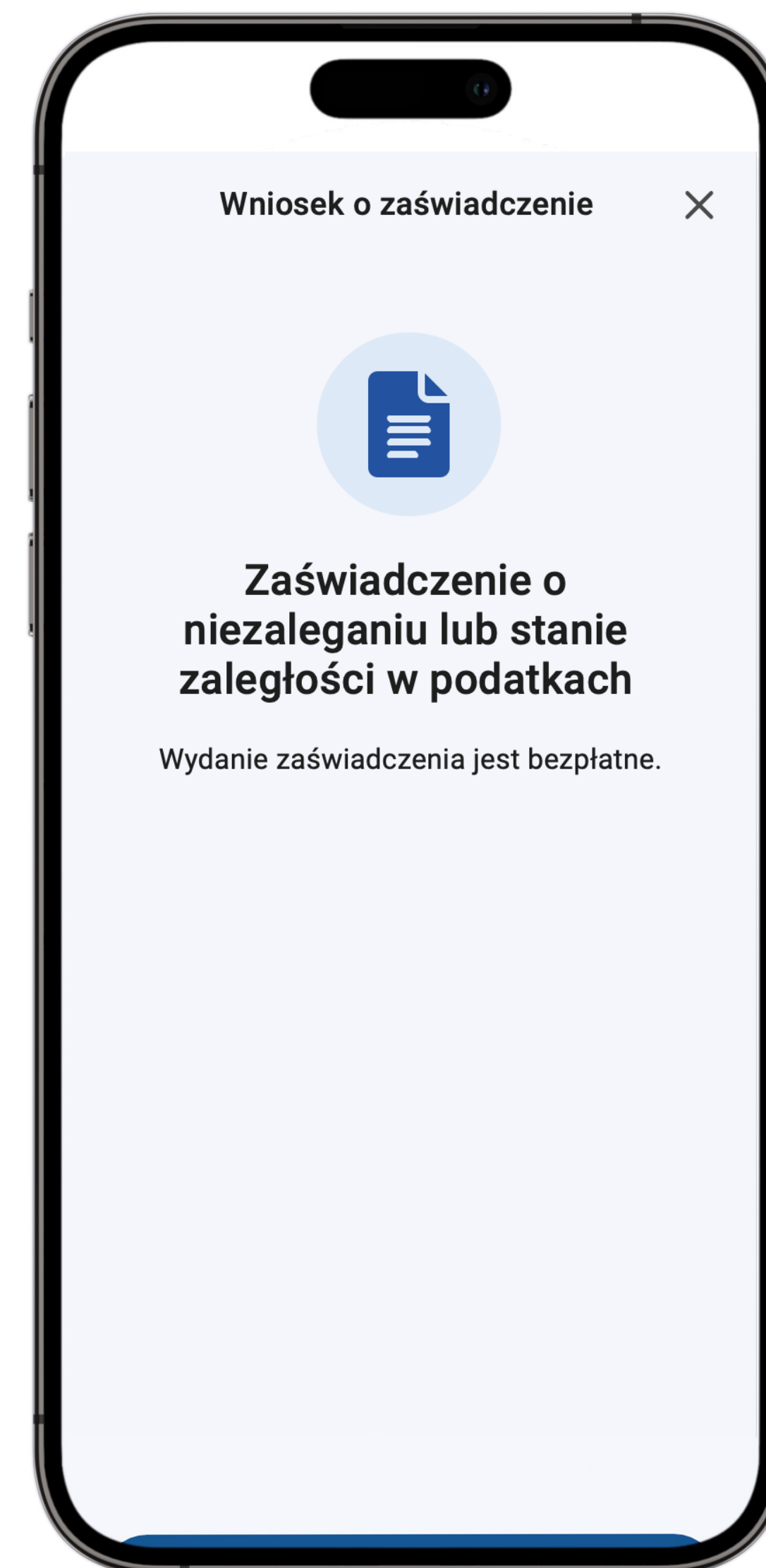
ZAŚWIADCZENIE O NIEZALEGANIU LUB STANIE ZALEGŁOŚCI W PODATKACH

To pismo jest przydatne podczas brania kredytu, zakupów na raty lub gdy ktoś planuje wziąć udział w przetargu. Może być dostarczone na konto podatnika w e-Urzędzie Skarbowym w formie elektronicznej. Zaświadczenie to jest bezpłatne. Warunkiem skorzystania z usługi jest udzielenie zgody na e-Korespondencję oraz złożenie wniosku o zaświadczenie.

ZOBACZ
MAKIETĘ

https://t9tpn9.axshare.com/?id=i8z5w4&p=ux01m_-_welcome&g=1&sc=3

WNIOSEK O ZAŚWIADCZENIE O NIEZALEGANIU LUB STANIE ZALEGŁOŚCI W PODATKACH

➔ GŁÓWNE WNIOSKI

- **Większość badanych wiedziała lub miała dobre skojarzenia, czym jest wniosek oraz kiedy może być potrzebny.** Jako przykłady sytuacji, w których takie zaświadczenie może być potrzebne, najczęściej podawali chęć wzięcia większego kredytu (np. na zakup domu).
  - Zdarzały się jednak pojedyncze przypadki błędnych definicji i wyjaśnień - np. powiązanie wniosku z zaświadczeniami z ZUS, wykazem mandatów czy też złożeniem wniosku w celu sprawdzenia, czy nie padło się ofiarą przestępstwa finansowego.
- **Odnalezienie wniosku w aplikacji mObywatel nie stanowiło dla badanych problemu.** Najczęściej bardzo szybko odnajdywali **ikone e-Urzędu Skarbowego** na stronie głównej i za jej pomocą przechodzili do usługi. Zdarzały się pojedyncze przypadki wejścia przez Usługi (również prawidłowa ścieżka) lub próby poszukiwania w zakładkach Dokumenty lub Więcej (błędna ścieżka).
- Sam wniosek oceniany był jako dość prosty. Respondenci bez większych trudności poruszali się po poszczególnych ekranach i etapach wniosku. Padały też opinie o prostocie i przejrzystości procesu. Poszczególne kroki ścieżki są dobrze zaprojektowane.
  - **Podczas przechodzenia przez wniosek pojawiło się również kilka pomysłów badanych na usprawnienia, które warto rozważyć.** Przykładowo dodanie wyszukiwarki do wniosków (gdy będzie ich więcej), dodanie informacji o ekologicznym wymiarze wysyłania wniosków online czy stworzenie czegoś na wzór checklisty podczas podawania powodu składania wniosku.

e-Urząd
Skarbowy

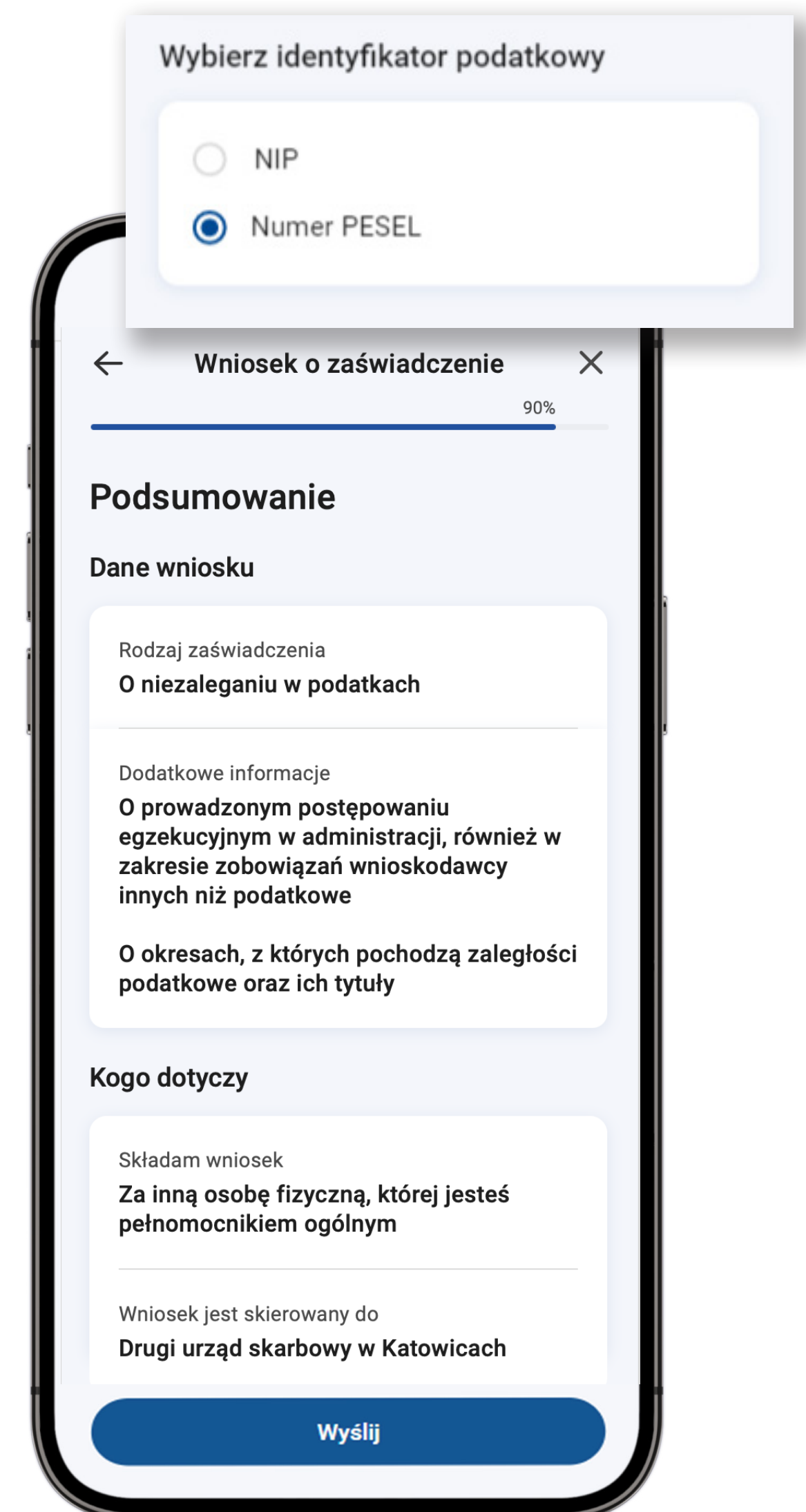
Sama ikona i nazwa e-Urzędu Skarbowego postrzegane były jako dopasowane do instytucji, której dotyczą.

- Urząd Skarbowy kojarzy się z podatkami i finansami, więc monety zdaniem badanych są dobrze dobranym symbolem.
- Pojedyncze osoby przyznawały jednak, że jest to negatywne skojarzenie, związane z oddawaniem pieniędzy.

WNIOSEK O ZAŚWIADCZENIE O NIEZALEGANIU LUB STANIE ZALEGŁOŚCI W PODATKACH

➔ GŁÓWNE WNIOSKI

- **Możliwość wyboru identyfikatora podatkowego w postaci NIP-u lub numeru PESEL wzbudzała wątpliwości badanych.** Nie byli pewni, z której opcji powinni skorzystać. Numer NIP kojarzyli głównie z działalnością gospodarczą. Ponadto w wariancie z pełnomocnictwem nie było jasne, kogo dotyczy identyfikator (osoby upoważniającej czy upoważnionej).
- **Dodanie ekranu podsumowania wniosku oceniano bardzo pozytywnie.** Zdaniem badanych dzięki temu można sprawdzić czy wybrało się/zaznaczyło odpowiednie opcje. Ponadto dane osobowe wypełniane są automatycznie, co również zdaniem użytkowników jest atutem - niweluje możliwość pomyłek podczas uzupełniania danych oraz oszczędza czas. Badani zwracali jednak uwagę na brak możliwości edycji danych w tym miejscu.
- Część badanych osób proszono o wypełnienie wniosku w imieniu osoby, która udzieliła im pełnomocnictwa do załatwienia sprawy w urzędzie. **Respondenci nie mieli większych trudności z wykonaniem tego zadania, a pomniejsze uwagi, które można szybko wdrożyć, zostały przekazane do dalszych prac. Problemem natomiast jest wiedza dotycząca zakresu działania pełnomocnictw.** Respondenci nie byli pewni, jak pozyskać takie pełnomocnictwo i czy np. pełnomocnictwo udzielone u notariusza również będzie widoczne w aplikacji. Ponadto badani zgłaszali potrzebę, by zarówno oni, jak i osoba, która nadała im pełnomocnictwo, mogli otrzymać zaświadczenie, o które złożono wniosek. Obecnie otrzymuje je tylko pełnomocnik (jako wnioskujący).

Wybierz identyfikator podatkowy

NIP

Numer PESEL

← Wniosek o zaświadczenie ×

90%

Podsumowanie

Dane wniosku

Rodzaj zaświadczenia
O niezaleganiu w podatkach

Dodatkowe informacje
O prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym w administracji, również w zakresie zobowiązań wnioskodawcy innych niż podatkowe

O okresach, z których pochodzą zaległości podatkowe oraz ich tytuły

Kogo dotyczy

Składam wniosek
Za inną osobę fizyczną, której jesteś pełnomocnikiem ogólnym

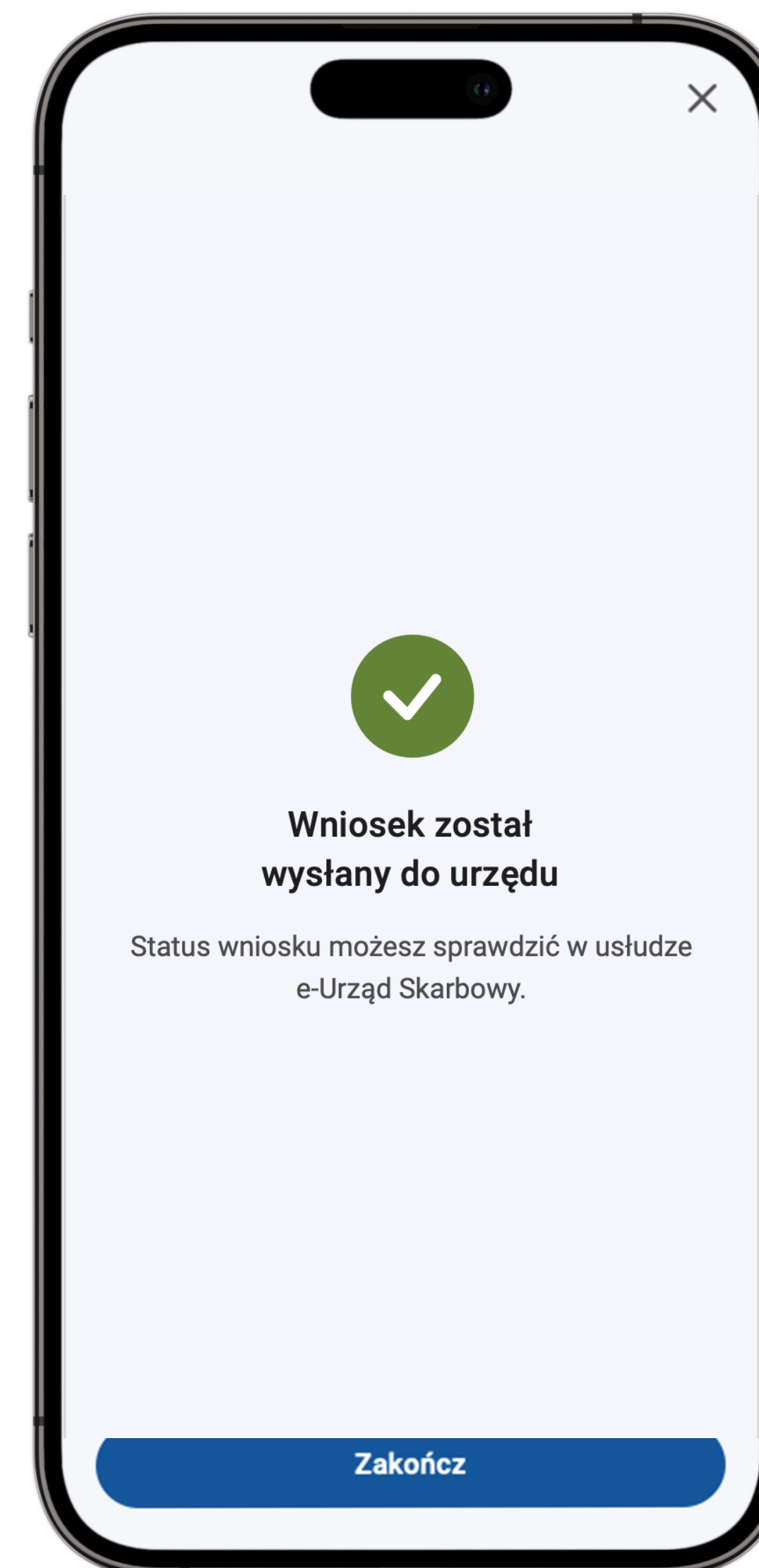
Wniosek jest skierowany do
Drugi urząd skarbowy w Katowicach

Wyślij

WNIOSEK O ZAŚWIADCZENIE O NIEZALEGANIU LUB STANIE ZALEGŁOŚCI W PODATKACH

➔ GŁÓWNE WNIOSKI

- ➔ **Respondenci błędnie interpretowali komunikaty dotyczące UPO** (Urzędowego Poświadczenia Odbioru). Termin ten był dla nich niejasny, więc część osób myślała, że to one muszą potwierdzić odbiór dokumentu (a nie urząd otrzymanie ich wniosku).
- ➔ **Ponadto we wniosku brakuje informacji o czasie, jaki ma Urząd Skarbowy na wydanie zaświadczenia.**
- ➔ **Głównym problemem jest poziom wiedzy użytkowników po zakończeniu procesu.** Wiele osób utożsamiało dane kontaktowe (podawane w Zgodzie na e-Korespondencję w celu uzyskania powiadomień) z formą samego kontaktu z Urzędem Skarbowym.
  - Osoby te oczekiwały, że zaświadczenie, o które wnioskowały, dostaną na prywatną skrzynkę e-mailową, a ewentualne powiadomienie o tym fakcie - SMS-em.
  - Niektóre osoby były również przekonane, że skoro mogą za pomocą aplikacji mObywatel złożyć wniosek do Urzędu Skarbowego, to również w niej będą mogli odebrać zaświadczenie, o które wnioskowały.
  - Podczas wnioskowania brakuje informacji o tym, w jaki sposób będzie można odebrać wystawione przez urząd zaświadczenie.

WNIOSEK O ZAŚWIADCZENIE O NIEZALEGANIU LUB STANIE ZALEGŁOŚCI W PODATKACH

➔ GŁÓWNE WNIOSKI

👉 Lepsze wyjaśnienie zakresu usługi

Użytkownicy błędnie interpretują sposób otrzymania zaświadczenia. Sugerujemy skupienie się na jak najbardziej rzetelnym przekazaniu zakresu działania usługi. Należy podkreślić różnicę między aplikacją (służącą do złożenia wniosku) a stroną i kontem e-US (gdzie można odebrać zaświadczenie). Ponadto należy poinstruować użytkowników, w jaki sposób będą mogli odebrać zaświadczenie za pośrednictwem konta w e-US. Rekomendujemy również dalszy rozwój aplikacji w kierunku możliwości odbioru w niej zaświadczeń.

👉 Wniosek, dokument czy zaświadczenie?

Respondenci mieli trudności w interpretacji, który dokument będzie dostępny w aplikacji. Dlatego też sugerujemy rozważenie zmiany nazwy przycisku "Pobierz dokument" na "Pobierz wniosek", by przycisk nie sugerował, że za jego pomocą można pobrać zaświadczenie.

👉 Identyfikator podatkowy

Wybór między numerem NIP a PESEL wzbudzał wątpliwości u badanych, dlatego sugerujemy rezygnację z możliwości tego wyboru. Dane użytkownika mogą być pobrane automatycznie, więc wybór powinien mieć tylko pełnomocnicy podmiotów, które nie są osobami fizycznymi. Jeżeli wybór identyfikatora pozostanie częścią wniosku, rekomendujemy oznaczenie, której z osób w wariantcie z pełnomocnictwem on dotyczy.

WNIOSEK O ZAŚWIADCZENIE O NIEZALEGANIU LUB STANIE ZALEGŁOŚCI W PODATKACH

➔ GŁÓWNE WNIOSKI

➤ Informowanie osób udzielających pełnomocnictw

Rekomendujemy dodanie możliwości wysłania zarówno powiadomienia o oczekującym na odbiór piśmie, jak i samego pisma, również do osób, które udzieliły pełnomocnictwa.

➤ Skrót UPO

Skrót UPO nie był poprawnie rozumiany przez wszystkich badanych. Należy prościej wytłumaczyć, czego dotyczy UPO, a także pamiętać by nie stosować skrótów bez dodania ich rozwinięcia.

➤ Możliwość edycji

Rekomendujemy dodanie możliwości edycji danych do ekranu podsumowania wniosku. Jednocześnie aplikacja powinna zapamiętywać wybory użytkowników podczas ewentualnego cofania się w krokach podczas wypełnianiu wniosku.

➤ Wskazanie czasu

Użytkownicy powinni być informowani, jaki czas ma Urząd Skarbowy na wystawienia zaświadczenia na podstawie wysłanego wniosku.

Ministerstwo
Cyfryzacji

mObywatel 2.0
zrób to prościej

COI centralny
ośrodek
informatyki

Dziękujemy!

Zespół Badań i Rozwoju:

Katarzyna **Tomaszewska**

Ewelina **Omiecińska**

Joanna **Wieniatowska**

Zespół Projektowania:

Konrad **Mroczo**

Michał **Mruk**

Zespół Projektowania Treści:

Karol **Owczarek**

Ewa **Wasilewska**

Zespół Analizy IT:

Emil **Cichowski**

Mikołaj **Szczepski**

Zespół Rozwoju Aplikacji Mobilnych:

Karol **Kloc**

Zespół Kreacji:

Anna **Dyakowska**

Będziemy
wdzięczni za
Twoją opinię.
Zeskanuj kod QR
i oceń nasz raport.

